

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญนะ เรามาทำบุญกุศล เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธนี่ถึงตัวเอง พุทธะ พุทธ ศาสนา ก็พุทธศาสนาออกไปจากเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาในใจ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์นะ ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าแล้ววางธรรมวินัยไว้ ต้นโพธิ์ไม่มีความสุข-ความทุกข์ ต้นโพธิ์เป็นสัญลักษณ์ ร่างกายเรา ก็เป็นสัญลักษณ์นะ แต่หัวใจเราสุข-ทุกข์

ความสุข-ความทุกข์มันอยู่ในหัวใจ นี่ศาสนาแห่งหัวใจ หัวใจอยากทำบุญกุศล หัวใจ อยากรจะพ้นจากทุกข์ หัวใจอยากรจะมีความสุขใจใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางทาน ศีล ภาวนา

การเสียดสละ คนเราด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันต้องการยึดมั่นถือมั่นของมัน มันต้องการอำนาจ ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการทุกๆ อย่าง แต่เวลาประพฤติปฏิบัติต้องเสียดสละ เห็นใหม่ คนจะมีอำนาจวาสนา คนจะมีบารมี คนที่สร้างบุญกุศล คนที่ได้เสียดสละมา คนนั้นจะมี บารมี เราเกิดมาแล้วอยากรมีบารมีมาก มาตัวคนเดียว อยากรให้คนนับหน้าถือตา...มันเป็นไปไม่ได้ หนอรอก สิ่งที่จะเป็นบารมีมันต้องสร้างสมบุญญานิการมา

เกิดมา เกิดปฏิสนธิจิตในไข่ของมารดา เกิดเป็นคนขึ้นมา อำนาจวาสนาของเขา มันเป็น โลกอดีต-โลกปัจจุบัน-โลกอนาคต มันต้องมีโลกอดีตของมันมา มันถึงจะเป็นคุณสมบัติ เป็น ปฏิภาณไหวพริบ เป็นสิ่งที่สร้างมา สร้างในอดีตชาติก็ได้

ที่นี้อดีตชาติสร้างมาพอประมาณถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ใจใหม่ เราศึกษาธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงว่าทาน ศีล ภาวนา...ทาน การเสียดสละ เสียดสละเพื่อใคร ก็เพื่อตัว

เราเอง คฤหัสถ์ การเสียดละ ครุบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเขาเสียดละมาก มันเป็นภาระ มันรุ่งรังไปหมดนะ

วัดไม่เหมือนบ้าน บ้านไม่เหมือนวัด บ้านก็คือบ้านของเรา อยู่ที่ศูนย์กลางของเรา

“วัตร” ข้อวัตรปฏิบัติ มันวัดถึงกิริยามารยาท วัดถึงความรู้สึก วัดถึงหัวใจของคน หัวใจของคนนะ เราไปวัด ว.แหวน-ไม้หันอากาศ-ค.เด็ก ... “วัด” วัดนั้นคือชื่อวัด แต่วัตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือวัตรนะ นี่วัตร มัน ต.เต่า เห็นไหม วัตรคือวัตรปฏิบัติ คือวัดหัวใจ คนที่มีคุณงามความดี คนที่มีอำนาจวาสนามันอยู่ที่นี้ วัดที่นี้ คุณงามความดีมันวัดกันที่หัวใจ การแสดงออก

ใจคึกคะนอง การแสดงออกคึกคะนองไปหมดนะ แต่ถ้าใจมันมีคุณธรรมนะ มันเย็นมาจากข้างใน เห็นไหม สิ่งที่การแสดงออก ถ้าใจเป็นใหญ่ ใจเป็นความนึกคิดทั้งหมด ใจเป็นคนสั่งการทั้งหมด ถ้าใจสั่งการทั้งหมด กิริยามารยาทการกระทำนั้นมันออกมาจากใจ ถ้ามันออกมาจากใจ

วัด เราไปวัด วัดไม่เหมือนบ้าน บ้านไม่เหมือนวัดตรงนั้น...บ้านก็อยู่อย่างนั้น ไปวัดก็เป็นอย่างนั้น แล้วไปวัดทำไม เราไปวัดไปทำไมกัน ไปวัดไปเพื่อขัดเกลาใจให้ไหม เราไม่ใช่ไปวัดเพื่อจะเพิ่ม อำนาจวาสนามันอยู่ที่การกระทำนั้น สิ่งที่มีอำนาจวาสนามันอยู่ที่นี้ นิบัญญัติจากข้างนอกนะ เราเสียดละกันมาเพื่อทาน มีศีลคือความปกติของใจ การทำบุญกุศลขนาดไหน เราทำกันแล้วทุกคนบอก เราทำบุญแล้วเราอยากมีความสุขๆ ความสุขอย่างนี้มันเป็นอมิส สิ่งที่เป็นอมิส เราชื่นใจ เราพอใจ มันก็มีแค่นั้น มันมีแค่นั้นนะ

แต่ถ้าในศาสนาของเรา ทาน ศีล ภavana เห็นไหม เวลาเราทุกข์จนเจ็บใจ เราก็ว่าเราทุกข์จนเจ็บใจ เราไม่มีโอกาสวาสนา แต่เวลาในการปฏิบัติ เวลานั่งสมาธิภาวนา ใครจะมีดีกว่าใคร คนเราเกิดมีร่างกายกับใจเหมือนกัน ทุกคนนั่งสมาธิภาวนาเหมือนกัน ทุกคนเดินจงกรมเหมือนกัน เห็นไหม สิทธิเท่ากัน แล้วเวลาปฏิบัติไป จิตสงบ-จิตไม่สงบ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา เราไปสัมผัสเองนะ จิตไปสัมผัสความสงบ

เวลาปัญญาเกิดขึ้นมา ปัญญาเกิดจากภาวนามยปัญญาขึ้นมาละ มันจะมีความเห็นต่าง มีความเห็นต่างกับความคิดของเรา ความคิดของเราเป็นปัญญาโลกียะ ปัญญาจากโลก ปัญญาเกิด

จากมนุษย์ มนุษย์ทุกคนเกิดมา มีความคิด แต่ความคิดของคนมีหลาย-มีละเอียด มีอำนาจาสนา หลาย-ละเอียดต่างๆ กันไป นี่ความคิดนี้มันเป็นพื้นฐาน พื้นฐานทุกคนที่มีเหมือนกัน เป็น สัตว์ชาติญาณสิ่งที่มีอยู่ แต่เวลาจิตสงบเข้าไป ถ้าทำความเข้าใจเข้าไปของจิต แล้วเกิดภาวนามย ปัญหา เกิดโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่ชำระกิเลส มีความเห็นต่าง

ถ้าปัญหาอย่างที่เราใช้ปัญญากันอย่างนี้ว่าเป็นปัญญา นักวิชาการ หรือนักศึกษา ศึกษาทำ วิจัยกัน จนได้รางวัลเหรียญทอง เหรียญมหาศาลเลย แก้กิเลสสักตัวได้ใหม่ แก่สิ่งใดๆ ไม่ได้เลย สิ่งใดๆ แก่ไม่ได้เลย แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เกิดภาวนามยปัญญารุ่งขึ้นมาในหัวใจนะ สิ่งนี้ธรรมชาติสร้างสรรค์ สร้างสรรค์ขึ้นมาจากอริยสัจ สร้างสรรค์จากความจริง ใครจะให้เหรียญทอง ใคร ใครจะรับประกันใคร ไม่มีใครรับประกันใคร แต่ความจริงเป็นจริงอันนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สามารถทำให้คนบรรลุธรรมได้ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทางได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ค้ำประกันได้ “ค้ำ ประกัน” คำว่า “ค้ำประกัน” ไม่ใช่ตัวจริงใช่ไหม ตัวจริงคือใจของคนนั้นเป็นต่างหาก ใจของคน นั้นเข้าไปสัมผัสธรรม ใจของคนนั้นเป็นธรรมขึ้นมา สิ่งนั้นเป็นธรรมขึ้นมา ใครเป็นคนไปยื่นให้ ใครเป็นคนจัดการให้ คนจัดการให้ ครูบาอาจารย์เรา...พ่อแม่เลี้ยงลูกมา ถนอมรักษาลูก ป้อนกัน เพื่อให้ลูกของตัวเองไปถึงเป้าหมายให้ได้ ครูบาอาจารย์ที่จะสั่งสอนก็เป็นอย่างนั้น เป็นคนบอก กล่าว เป็นคนชี้ทาง แล้วเป็นคนปกป้อง ปกป้องให้ประพฤติปฏิบัตินะ เพราะหัวใจของเรา

คูลี นักกีฬาคนใดบ้างที่มันขยันหมั่นเพียร ที่มันอยากจะซ้อมนะ นักกีฬาคนไหนก็ อยากจะสุขสบายทั้งนั้นนะ นักกีฬาคนไหนบอกว่า “ซ้อมแค่นี้ก็พอแล้ว เทคนิคเรามีในหัวใจเรา เต็มไปหมดเลย แข่งเมื่อไรก็ชนะเมื่อนั้นนะ” แต่โค้ชไม่ยอมหรือโค้ชบอก “ทำอย่างนั้นเป็นไป ไม่ได้”

ครูบาอาจารย์ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์เป็นคนชี้แนะเรา ท่านผ่านมา สัตถ์ สมาธิ ปัญญา มัน เกิดขึ้นมาอย่างไร นี่พื้นฐานของศีลจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร พื้นฐานของศีล ถ้าจิตใจมันสกปรก โสภณ มันจะเป็นศีลขึ้นมาได้ใหม่ มันจะเป็นศีลขึ้นมา พอจิตเป็นปกติ ศีลคือความปกติของใจ ตัวศีลอยู่ที่ไหน ศีล ๕ ข้อนี้นะ ข้อกฎหมายกับเรามันคนละคนนะ เราไม่ทำผิดกฎหมาย กฎหมาย จะมีอะไรกับเรา ถ้าเราทำผิดกฎหมาย มันก็ผิดกฎหมายใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจมันปกติขึ้นมา มันจะผิตศีลไปที่ไหน ตัวศีลมันอยู่ที่ไหน ตัวศีลจะ
นั่นมันข้อบังคับ ตัวศีลมันอยู่ที่ใจ ใจมันปกติเป็นศีล เห็นไหม นี่พื้นฐานของศีล ถ้าพื้นฐานของ
ศีล ศีลที่มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา มันทำอะไร มันมุมมองดีไปหมดนะ มุมมองดีไปหมดเพราะอะไร
เพราะมันเป็นความปกติ มันไม่โดนกิเลสเหยียบย่ำ แต่ในปกติของเรามันกิเลสเหยียบย่ำ

ในการประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติโดยกิเลส ปฏิบัติโดยความเห็นของเรา นี่ไปวัดไปวาทำไม
ไปลำบาก ไปให้พระท่านดำ อยู่บ้านก็โดนดำมากพออยู่แล้ว ไปวัดให้พระดำซ้ำเข้าไปอีก นี่ดู
กิเลสมันพุดลี พระที่ไหนไปดำ พระที่ไหนไปดำคน พระบอกถึงความบกพร่องใช่ไหม ความผิด
ถูกใช่ไหม สิ่งนั้นผิด ไม่ควรทำ สิ่งนั้นถูกควรทำ ควรเร่งรีบ นี่ถ้ามันผิดถูกนะ เราก็ดูความผิดถูก
มันผิดถูกหรือเปล่าละ มันผิดมันถูก ท่านพุดถึงข้อผิดพลาด ขวากับดำ มันไม่ได้ดำใครเลย มัน
พุดถึงความผิดความถูก แล้วเราแก้ไขสิ

สิ่งใดมันสะเทือนใจเราไหม เราทำอยู่ของเรา แต่เราไม่รู้ว่ามีผิดหรือ มันทำซ้ำซาก มันทำ
จนคุ้นชิน มันทำเป็นพฤติกรรม แต่ถ้าไปวัด วัดมันมีข้อวัตร สมควร-ไม่สมควร สิ่งที่เหมาะสม-ไม่
สมควร คุณติ มารยาทของเรา เราเข้าบ้านใครเรายังถอดรองเท้าเลย เราต้องหุบร่ม เราต้องถอด
หมวก เราจะใส่หมวกเข้าไปบ้านเขา นี่มันเสียมารยาทไหม แล้วไปวัด ถ้าครูบาอาจารย์ท่านมีหลัก
มีเกณฑ์ของท่าน

พุดถึงถ้าคุณหัดสติในวัดมันก็มีบริษัท ๔ อุบาสก-อุบาสิกา มันก็มีภิกษุ-ภิกษุณีใช่ไหม นี่
มันคนละระดับกันนะ ภิกษุ-ภิกษุณีเห็นภักย์ในวิภูสงสาร เราหลีกเร้นมา เราเสียดละมาแล้วจาก
บ้านเรือนเรามาอยู่วัด วัดก็ต้องสงบสงัด ต้องเป็นสัปปายะที่สมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ ที่นี้
พอเข้ามาแล้วมันมารวมกันไง ระหว่างโลกกับธรรม ระหว่างวัดกับบ้าน แล้วเราจะมาใช้
พฤติกรรมอย่างนั้นอยู่ในวัด มันก็เป็นบ้านไปหมด แล้วถ้าพระไม่มีหลักมีเกณฑ์ มันก็เกรงใจเขา
ไปหมด สิ่งเกรงใจ เกรงใจไปแล้ว

“วัดนั้นก็ไม่ได้ วัดนี้ก็ไม่ได้ อยากไปวัดดีๆ”

วัดดีๆ แล้วเราไปให้เขาเกรงใจเราทำไม ก็สิ่งที่มันดี ดีเพราะอะไร ก็ดีเพราะข้อบังคับ ดี
เพราะความประพฤติอันนั้น ไม่ใช่ดีเพราะเราอยากจะสะดวกสบายของเรา ถ้าเราอยาก
สะดวกสบาย มันดีที่ไหนละ สะดวกสบาย ก็วัดที่อื่นไม่ได้ วัดที่ดีเขาก็มีข้อบังคับของเขา แล้วเรา

เข้าไป ขอบังคับเขา ทำไมเราไม่เป็นขอบังคับล่ะ เราไปทำลายขอบังคับ เห็นไหม ขอบังคับ บอก ขอบังคับไม่ใช่เรา ศีลไม่ใช่เรา นี่ขอบังคับเป็นขอบังคับ ศีลคือเรา

นี่เหมือนกัน ขอบังคับ สิ่งนั้นเป็นขอบังคับ ถ้ารู้จักบ้านเป็นบ้าน วัดเป็นวัด แล้วว่าพอวัด แล้ว คุณตี ทำไมพระเรา ทำไมคนนอนผ่อนอาหาร นี่คนไม่กินข้าว มันเป็นความคิดตรงไหน คนไม่กินข้าว นี่พระไม่ฉันข้าวเป็นความคิดตรงไหน นี่ถ้าเราบอก คนเราก็ต้องกินข้าว คนเราเกิดมาใน วัฏฏะ กวฬิงการาหาร อาหารในคำข้าว วิญญาณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร อาหารใน วัฏฏะ เกิดในวัฏฏะ เกิดวนตายในกามภพ รูปภพ อรูปภพ...อาหารต้องมีดำรงชีวิต แล้วนี่เกิดมา ปฏิเสธอาหารได้อย่างไร ไม่ได้ปฏิเสธอาหาร แต่เพราะความโง่เขลา เพราะความง่วงเหงา...

นี่ฉันทุกวัน กินทุกวันนะ กินแล้วมันก็เป็นเรื่องธรรมชาติ เรื่องปกติ เรื่องวิทยาศาสตร์ว่า มนุษย์ต้องกินอาหาร แต่อาหารเป็นโทษหรือไม่เป็นโทษล่ะ อาหารที่เป็นคุณนะ กามคุณ ๕ สิ่งที่เป็นคุณ กามคุณ โลกเขาเป็นกามคุณ พระเป็นกามคุณ ได้ใหม่ พระออกมาประพฤติพรหมจรรย์ นี่กามคุณเป็นโทษหมด สิ่งที่เป็นโทษเพราะอะไร เพราะกามคุณ คุณของโลก คุณของตระกูลของโลกเขา คุณของการสืบพันธุ์ในวัฏสงสาร แต่เราจะออกจากโลก เราจะออกจากวัฏสงสาร สิ่งนั้นมันเป็นโทษหมด สิ่งที่เป็นโทษ เห็นไหม เป็นโทษถึงถือพรหมจรรย์ ถือศีลด้วยความบริสุทธิ์

ที่นี้ประพฤติปฏิบัติมันด้วยความคิดใจ ด้วยสัญชาตญาณ ด้วยความเป็นอยู่ มันก็ต้องกินอาหารฉันอาหารเป็นเรื่องธรรมดา พอฉันอาหารเป็นธรรมดา ก็เลสมันก็สอดแทรกเข้ามา สิ่งนั้นเป็นความจำเป็น สิ่งนี้เป็นความจำเป็นไปหมดนะ ที่นี้ปัญญาเราไม่ทัน พอเวลาเราฉันเรากินเข้าไปแล้ว เราก็ไปนั่งสัปหงกงงกัน แล้วก็บอกปฏิบัติ นี่ใจ “สมาธิก็ไม่เคยเป็น ภาวนาก็ไม่เห็นมี ทำประพฤติปฏิบัติมาแล้ว ๑๐ ปี ๒๐ ปี ก็ไม่ได้มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา”

เจริญรุ่งเรืองที่ไหน ก็ปฏิบัติโดยกิเลส ให้กิเลสมันนำหน้า ให้กิเลสมันจูงจุมกไปนะ

แต่ถ้าเป็นคุณธรรม เห็นไหม “รูตงควัตร” ฉันทมื่อเดียว มันน้อยสันโดษขึ้นมา ตัดทอนมัน ตัดทอนความเคยชิน ตัดทอนความปรารถนาของกิเลสมันกินก่อน เรากิน เราฉันอาหารกันเพื่อดำรงชีวิต แต่พอกิเลสมันกินขึ้นมา “นั่นก็จำเป็น นี่ก็จำเป็น” จำเป็นของใคร จำเป็นของกิเลส ไม่ได้จำเป็นของร่างกาย ร่างกายใช้สารอาหารวันละเท่าไร ต้องการพลังงานเท่าไร พลังงานที่ใช้

เหลือเพื่อไปสะสมในร่างกายเท่าไร นี่ธาตุชั้นมัณฑลจิต พุทธธาตุชั้นมัณฑลจิตขึ้นมาการภาวนา มันทก็ภาวนาไม่สะดวกแล้ว

แต่ถ้าภาวนาสะดวก กิเลสมันก็ขัดข้อง ทีนี้กิเลสขัดข้อง ปัญญาเราไม่ทันก็อดอาหาร เพื่อ คัดกับมัน สู้กับมัน สู้กับแรงปรารถนา สันดานดิบ สันดานดิบมันต้องการของมันนะ คัดสันดาน ดิบ คัดสันดานดิบด้วยธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ธุงควัตถ” ขัดเกลากิเลส ธุงควัตถเป็นเครื่องขัดเกลากิเลส สิ่งที่เป็นเครื่องขัดเกลากิเลสเป็นอาวุธ เป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ กับเรา ที่จะเข้าไปเผชิญกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา นี่เป็นธรรมอาวุธ เป็น อาวุธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ฝากไว้ในศาสนา

เราบอก “ไม่จำเป็น เป็นการทำเกินกว่าเหตุ...” นี่เวลากิเลสมันใหญ่ขึ้นมา เห็นไหม แล้ว พอปฏิบัติไป “ทำไมพระที่นี้ต้องเร่งรีบ ทำไม...” ไม่เร่งรีบนะ ดินพอกหางหมูนะ กินสบาย นอน สบายนะ กิเลสก็ตัวอ้วนๆ เห็นไหม เราถึงต้องมีสติสัมปชัญญะ ไม่ตื่นไปกับโลก โลกเขามีความ ปรารถนา เขาจะส่งเสริมขนาดไหน อันนั้นเป็นบุญกุศลของเขา เป็นบุญกุศลของเขาเนะ เป็น เจตนาดีของเขา แต่เจตนาดีของเขามันก็ต้องอยู่ในขอบเขต

ทีนี้เจตนาดีของพระ พระอยากจะพ้นจากทุกข์ พระไม่อยากจะตายอีกแล้ว พระไม่ อยากรจะตกอยู่ในวัฏสงสาร พระก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม ผลประโยชน์มันขัดกัน ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสารต้องการความสงบสงัด ต้องการเวลา ต้องการการประพฤติปฏิบัติ ต้องการการกระทำของเรา โลกก็อยากได้บุญกุศล นี่ในเมื่อมาเจอกันแล้ว มันต้องควรว่าขอบเขต มันอยู่แค่นี้ ควรทำอย่างไร เราถนอมรักษากันไว้

บริษัท ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้นะ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา “มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วง ความเห็นผิด สิ่งที่เขาโจมตีศาสนานี้ เราจะไม่มีอมปรินิพพาน”

จนถึงวันมาฆบูชาเนะ เวลาภิกษุ-ภิกษุณีเข้มแข็งขึ้นมา “มารเอ๋ย บัดนี้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเรา เข้มแข็งสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือน ข้างหน้าเราจะปรินิพพาน”

นี่พระพุทธเจ้าฝากไว้ ฝากไว้สิ่งนี้แล้ว สิ่งใดผิดถูกเราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล สิ่งใด เหตุผล ว่าขอบเขตของมันแค่นี้ ขอบเขตของผู้ที่เข้ามาวัด ควรได้แค่นี้ ขอบเขตของพระ พระอรหันต์ บวชมา เสียสละมาทั้งชีวิต สิ่งที่มีคุณสมบัติ สละสิ่งนั้นมา นี่แก้วแหวนเงินทองทุกอย่างเสียสละ มาแล้ว สละมาแล้ว คุณสมบัติ ธรรมในหัวใจยังไม่เกิดขึ้น เรายังถนอมรักษา ยังแสวงหากันอยู่ ขอเวลา ขอการกระทำ สิ่งนี้ เห็นไหม

ถ้าคนมีน้ำใจ มีการคิดกันนะ มันจะเห็นใจกัน เราจะมาส่งเสริมกัน ให้สรรพสิ่งเป็นสิ่งที่ ดีใช่ไหม เราเป็นคฤหัสถ์ก็เป็นคฤหัสถ์ที่ดี พระที่ปฏิบัติในวัดนั้นก็ต้องเป็นพระที่ดี สิ่งที่ดี เห็น ใหม ศาสนามันเจริญ เจริญที่นี่ เจริญในหัวใจของสัตว์โลกนะ นี่ศาสนาเจริญ วัดถูกก่อสร้าง ที่ว่า พิมพ์หนังสือจนล้นโลกเลย ให้มันล้นไปจากโลกมันก็กระดาษเท่านั้นนะ แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมาในหัวใจ คุณธรรมในหัวใจนะ กิริยามารยาทสังคัม เกรงอกเกรงใจกัน นี่ความกตัญญู กตเวทิตีเป็นเครื่องหมายของคนดี

ความกตัญญูกตเวทิตี ใครมีคุณกับเรา เราระลึกถึงคุณของเขา เราเข้าใจถึงคุณของเขา นี่มัน อยู่ในความคิดนะ มันอยู่ในใจเรานะ เรารู้ว่าคนนั้นดี-ไม่ดี นี่เราเกรงใจเขา เรายุทธน้ำใจเขา นี่สิ่งนี้มันเครื่องแสดงออก มันแสดงออกมาจากหัวใจนะ สิ่งปฏิบัติมันมีทั้งนั้นนะ เพราะว่าอะไร “การระหก” หลวงปู่ฝั้นท่านพูดเลย ศาสนาเสื่อมเพราะเหตุนี้ ถ้าไม่มีอาจารย์วัตร อาคันตุกวัตร เพราะอะไร พระก็เก้อๆ เจีนๆ เข้าหากันไม่ได้ ไม่ได้เข้าหากันก็ไม่ได้คุยธรรมะกัน ไม่ได้ตรวจสอบกัน ไม่ได้เช็คความประพฤติต่อกัน เห็นไหม

ถ้ามีปฏิคาหก ผู้มาด้วยคุณธรรม อาจารย์วัตร อาคันตุกวัตร อาคันตุกะมา อาจารย์วัตร จะต้องรับอย่างไร นี่มันก็เข้ากันด้วยสนิท สมาน เห็นไหม แล้วมันผิดถูก มันคุยกันด้วยเหตุด้วย ผล นี่สิ่งนี้ทำให้ศาสนาเจริญ

นี่ก็เหมือนกัน ในวัตรปฏิบัติ วัดไหนสงบสงัด นี่เราก็คงสงบสงัดบ้าง เราไปวัดแล้ว วัด ใจเรา นี่พฤติกรรมที่บ้าน เราจะคลุกคลีกันอย่างไรมันก็เป็นสิทธิของเรานะ มันที่รโหฐานของเรา แต่ไปที่ของวัดแล้ว วัดนี้เป็นที่สาธารณะ ที่สาธารณะสำหรับผู้ประพฤติปฏิบัตินะ นี่ถ้าไม่ใช่ที่ สาธารณะทั่วไป อย่างเราถ้าเข้ามาไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ เข้ามาในวัดโดยที่วามาสร้างปัญหา เรา

จะให้ออกทันที ให้ออกทันที เราไม่ให้เข้ามาหรอก เพราะวัดต่างๆ ไป วัดในเมืองไทย ๔-๕ หมื่น
วัด ขอเชิญเถอะ วัดไหนที่เขาเปิดกว้าง ขอเชิญ

วัดนี้จะขอให้กับผู้ที่จะวัดใจของเขา เพื่อประโยชน์กับเขา เอวัง